

II

(Retsakter, hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 21. september 2005

om den italienske selvstyrende provins Bolzanos anvendelse af støtteordning N192/1997

(meddelt under nummer C(2005) 2723)

(Kun den italienske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2006/945/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til beslutning K(2003)517 endelig ⁽¹⁾, hvorved Kommissionen besluttede at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, første afsnit med hensyn til støtte C18/2003 (ex NN01/2003),

efter at have opfordret berørte parter til at fremsætte bemærkninger i overensstemmelse med nævnte artikel, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) Ved brev, der indgik den 11. februar 2002 (CAB(02)A/410), blev der indgivet klage over to provinslove i den selvstyrende provins Bolzano, dvs. lov nr. 4 af 13. februar 1997, afsnit II og III, og lov nr. 9 af 15. april 1999.
- (2) Ved brev D/50813 af 25. februar 2002 og D/53149 af 18. juni 2002 blev der anmodet om oplysninger. De italienske myndigheder svarede ved brev A/32982 af 22. april 2002 og A/36773 af 18. september 2002. Ordlyden af de nye gennemførelsesbestemmelser til lov

nr. 4/97, der blev vedtaget af regionalstyret ved bekendtgørelse nr. 4732 af 11. december 2000 og nr. 4607 af 17. december 2001, blev fremsendt som bilag til det andet brev.

- (3) Ved brev SG(2003)D/228597 af 21. februar 2003 meddelte Kommissionen de italienske myndigheder, at den havde besluttet at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, med hensyn til nævnte støtte.
- (4) Kommissionens beslutning om at indlede denne procedure blev offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende ⁽²⁾. Kommissionen opfordrede alle berørte parter til at fremsætte deres bemærkninger til nævnte støtte.
- (5) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra tredjepart vedrørende nævnte støtte.
- (6) Den 9. april og den 5. august 2003 blev der afholdt møde i Bruxelles mellem de italienske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene.
- (7) Kommissionen har ved flere lejligheder fået forelagt uformelle udkast til svar indeholdende ordlyden til nye gennemførelsesbestemmelser til ordningen. Dette gav anledning til udveksling af forskellige meddelelser via elektronisk post. Den 22. oktober 2003 og den 27. februar 2004 blev Italien anmodet til at fremlægge sine bemærkninger i formel form.

⁽¹⁾ EUT C 120 af 22.5.2003, s. 2.

⁽²⁾ Jf. fodnote 1.

- (8) Italien fremsendte sine bemærkninger i brev nr. 8000 af 22. juni 2004, der indgik den 25. juni 2004 (nr. A/34747).
- (9) Efter et møde den 3. marts 2005 anmodede Kommissionen ved brev D/52114 af 18. marts 2005 de italienske myndigheder om yderligere oplysninger og tilsagn. De blev givet ved brev A/34426 af 2. juni 2005.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF DEN VED BEKENDTGØRELSE 4607/2001 FASTLAGTE STØTTE

- (10) Ifølge klagen skulle der ved ovennævnte love være blevet ydet investeringsstøtte i form af kapitaltilskud og rentegodtgørelser, med en intensitet på op til 40 %, til virksomheder i provinsen Bolzano, uanset at denne ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c).

- (11) De to love i provinsen Bolzano, der klages over, er godkendt af Kommissionen:

- a) provinslov nr. 4 af 13. februar 1997 blev anmeldt under nummer N192/97 og tilladt ved brev SG(97) D/10781 af 19. december 1997 ⁽³⁾. Denne lov åbner mulighed for forskellige former for støtte, bl.a. støtte til fremme af virksomhedsinvesteringer (afsnit II), støtte til fremme af miljømæssige investeringer (afsnit III), støtte til fremme af konsulent- og uddannelsesaktiviteter (afsnit V), støtte til skabelse af arbejdspladser (afsnit VI), samt støtte til internationalisering (afsnit VIII).

I henhold til ovennævnte beslutning om godkendelse af støtte N192/97 skal enhver støtte til store virksomheder, der overstiger de minimis-grænsen, forhåndsanmeldes individuelt. Med hensyn til investeringsstøtten forpligtede de italienske myndigheder sig til at overholde en grænse på 15 % og 7,5 % for henholdsvis små og mellemstore virksomheder, da undtagelsesbestemmelserne i traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), ikke omfatter Bolzano-provinsen. Kommissionen godkendte dog en støtteintensitet på 40 % for mikrovirksomheder, hvis aktiviteter ikke berører samhandelen inden for Fællesskabet

- b) lov nr. 9 af 15. april 1991, der blev godkendt under nummer NN69/95 ved brev SG(96) D/4842 af 22. maj 1996 ⁽⁴⁾, tager sigte på oprettelse af en fond til fremme af økonomisk virksomhed. Denne lov fastsætter udelukkende støtten form (nærmere betegnet, lån på lempelige vilkår), idet der for så vidt angår anden støtte henvises til foranstaltninger, som skal fastsættes senere, hvilket de så er blevet i form af lov 4/97. De italienske myndigheder forpligtede sig til udelukkende at yde denne støtte til små og

mellemstore virksomheder og til at overholde alle de bestemmelser, der er fastsat herom i Fællesskabets statsstøttere regler.

- (12) Ved provinsstyrets bekendtgørelse nr. 4607 af 17. december 2001 blev der imidlertid vedtaget nye gennemførelsesbestemmelser med henblik på ydelse af den ved lov 4/97 fastsatte støtte til ikke-industrielle aktiviteter, handel, turisme og tjenesteydelser. Sidstnævnte bekendtgørelse var ikke blevet forhåndsanmeldt til Kommissionen.

- (13) Den støtteintensitet på 13 % og 6 %, der var vedtaget ved provinsstyrets bekendtgørelse om investeringsstøtte til henholdsvis små og mellemstore virksomheder inden for ikke-industrielle aktiviteter, turisme og handel (såvel engros- som detailhandel), overskrides systematisk som følge af en række forhøjelser.

- (14) Nævnte forhøjelser indebærer:

- a) en støtteintensitet på 40 % for mikrovirksomheder (for et maksimalt investeringsbeløb på 2 mio. EUR over tre år)
- b) en støtteintensitet på 25 % for små virksomheder (et maksimalt investeringsbeløb på 3,5 mio. EUR over tre år for ikke-industrielle aktiviteter, og på 2 mio. EUR også over tre år for turisme og handel)
- c) en støtteintensitet på 22,5 % (20 % for handelssektoren) for mellemstore virksomheder (det maksimale investeringsbeløb er 4 mio. EUR over tre år for ikke-industrielle aktiviteter og 3 mio. EUR for andre sektorer).

De italienske myndigheder henfører samtlige disse forhøjelser af basis-støtteintensiteten under de minimis-reglen.

- (15) Mikrovirksomheder, der varetager ikke-industrielle aktiviteter, har, uanset størrelse og erhvervssektor, ret til en støtteintensitet på 40 %. Lukningstruede mikrovirksomheder med op til to ansatte, som er beskæftiget inden for et aktivitetsområde, der er anført i ovennævnte bekendtgørelse, har ret til denne støtteintensitet, også selv om de ikke opfylder de vilkår, der gælder for andre mikrovirksomheder.

- (16) Bekendtgørelsen giver også store virksomheder inden for turistsektoren ret til investeringsstøtte med en basisintensitet på 6 %, tilsyneladende uden noget krav om individuel forhåndsanmeldelse.

Der er også fastsat intensitetsforhøjelser på op til 22 % for store virksomheder på grundlag af de minimis-kriteriet. Det maksimale investeringsstøttebeløb er på 3 mio. EUR over tre år.

⁽³⁾ EFT C 47 af 1998, s. 4, i skemaform.

⁽⁴⁾ EFT C 188 af 1996, s. 1-2, i skemaform.

- (17) Derudover indeholder bekendtgørelsen bestemmelser om miljøbeskyttelsesstøtte i form af tre foranstaltninger.

For det første ydes der støtte med en intensitet på 25 % til små og mellemstore virksomheder uanset sektor og til store virksomheder inden for turistsektoren med henblik på at give dem mulighed for at tilpasse sig nye obligatoriske standarder.

For det andet ydes der støtte med en intensitet på 40 % til overholdelsen af obligatoriske standarder.

Og endelig ydes der støtte, også med en intensitet på 40 %, til miljørevisionsprojekter.

Der er fastsat forhøjelser på grundlag af de minimis-reglen på op til henholdsvis 30 %, 40 % og 75 % for de tre foranstaltninger. Det maksimalt tilladte investeringsstøttebeløb — bl.a. støtte til overholdelse af Fællesskabets nye obligatoriske standarder — ligger på mellem 1 og 4 mio. EUR afhængigt af virksomhedens størrelse.

- (18) Hvad angår beskæftigelsesstøtte, er det fastsat i bekendtgørelse 4607/2001, at udgifter til rets- og skattekonsulenter og udgifter til oprettelse af nye virksomheder eller virksomhedsflytning er støtteberettigede; det samme gælder udgifter til kurser for nyoprettede virksomheder i de to første år efter virksomhedens oprettelse.

Udgifter til forskning i eksisterende varemærker og patenter og udgifter til registrering af varemærker er også støtteberettigede. Støtteintensiteten på disse felter er fastsat til 50 %. Store virksomheder inden for turistsektoren er principielt også støtteberettigede.

- (19) Internationaliseringsstøtte omfatter støtte til små og mellemstore virksomheders udgifter til deltagelse i messer og udstillinger (med en intensitet på henholdsvis 25 % inden for og 40 % uden for EU) og støtte til studier, forskning og konsulentbistand (op til 50 %) samt andre tiltag i og uden for EU (tilsyneladende virksomhedsreklame på internettet) med en støttesats på 50 %.

Små og mellemstore virksomheders omkostninger i forbindelse med forsikring af eksportkreditter og valutakursrisici er også støtteberettigede med en maksimal støtteintensitet på 50 %. Store virksomheder har endvidere ret til eksportkreditstøtte på 50 % ved udførsel til lande uden for EU på grundlag af de minimis-reglen.

- (20) Der ydes støtte til uddannelse og konsulentbistand på 50 % af de støtteberettigede omkostninger. Der er fastsat en forhøjelse på 30 procentpoint på grundlag af de minimis-reglen for de første fire dages konsulentbistand, der direkte eller indirekte varetages af handelskamre eller af Business Innovation Centers. Store virksomheder inden for turistsektoren omfattes også af ordningen; ordningen omfatter også støtte på 35 % til udformning af websider. Kun

støtteintensiteter på mere end 35 %, hvad angår uddannelse, og 50 %, hvad angår konsulentbistand, indrømmes om nødvendigt på grundlag af de minimis-reglen.

- (21) Der ydes endvidere støtte på op til 80 % til fællesprojekter, som indgår i Fællesskabets programmer, og herunder LEADER- og INTERREG-programmerne (individuelle bidrag til bestemte virksomheder er dog ikke omfattet).

III. BEGRUNDELSE FOR INDLEDNING AF PROCEDUREN

- (22) Kommissionen havde godkendt støtteordning N192/97 og NN69/95, hvis retsgrundlag er henholdsvis provinslov 4/97 og 9/91 (jf. nr. 11, litra a) og b)).
- (23) En gennemgang af bekendtgørelse 4607/2001 viser, at de heri fastlagte nye kriterier for ydelse af den ved lov 4/97 indførte støtte (og herunder støtte i form af lån på lempelige vilkår, jf. lov 9/91) til ikke-industrielle aktiviteter, handel, turisme og serviceydelser tilsyneladende ikke er i overensstemmelse med Kommissionens godkendelsesbeslutning og ej heller opfylder de nye forordninger og de nye bestemmelser, der gælder på området, af nedenstående årsager.

Investeringsstøtte til store virksomheder

- (24) Som led i denne procedure har de italienske myndigheder meddelt ved skrivelse A/32982, at bekendtgørelse 4607/2001 giver både mellemstore og store virksomheder inden for handel og turisme adgang til støtte i form af investeringslån på lempelige vilkår på mellem 1 og 3 mio. EUR.
- (25) Det fremgår af skemaerne i bekendtgørelse 4607/2001, at der for store virksomheder inden for turistsektoren gælder en basisstøtteintensitet på 6 %, som eventuelt kan forhøjes til 22,5 % (forhøjelse i medfør af de minimis-reglen), og at der for store handelsvirksomheder gælder en støtteintensitet på mellem 6 % og 20 %.

Det fastsættes i bekendtgørelsen, at store virksomheder — bortset fra »berettigede tilfælde«, hvor der sker »indberetning til Kommissionen« — kun kan få adgang til disse fordele på grundlag af de minimis-reglen; dette gælder dog kun handelsvirksomheder. For så vidt angår store turistvirksomheder er der tilsyneladende ikke fastsat begrænsninger.

- (26) Der bør ikke ydes investeringsstøtte til store virksomheder uden for de områder, der modtager støtte i medfør af traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c). Bolzano-provinsen var ikke berettiget til regionalstøtte på det tidspunkt, hvor støtteordning N192/97 og NN69/95 blev godkendt, og er det ikke på nuværende tidspunkt.

Det skal i samme forbindelse fremhæves, at det eksplicit blev fastslået i Kommissionens beslutning vedrørende støtteordning N192/97, at store virksomheder var udelukket fra støtte under denne ordning, bortset fra støtte i medfør af de minimis-reglen.

- (27) Den i lov 9/91 omhandlede støtte i form af lån på lempelige vilkår henhører også under støtteordning NN69/95, for så vidt angår støttens form. Denne ordning var blevet godkendt af Kommissionen under forudsætning af, at kun små og mellemstore virksomheder kunne komme i betragtning, og først efter at de italienske myndigheder havde forpligtet sig til at overholde alle regler i de dagældende bestemmelser om små og mellemstore virksomheder og til at sende disse bestemmelser — i form af et cirkulære med gennemførelsesbestemmelserne til støtteordningen — til provinsens administration med henblik på en korrekt overholdelse heraf.
- (28) Ikke desto mindre er det fastsat i bekendtgørelse 4607/2001, at også store virksomheder kan komme i betragtning til investeringsstøtte, jf. gennemførelsesbestemmelserne til støtteordning N192/97 (samt støtteordning NN69/95 for så vidt som støtten ydes i form af lån på lempelige vilkår i medfør af lov 9/91).
- (29) Kommissionen skønnede følgelig, at bekendtgørelse 4607/2001 indebar misbrug af støtteordning N192/97 og NN69/95, jf. artikel 16 i Rådets forordning (EF) nr. 659/99 ⁽⁵⁾, idet den betvivlede, at den investeringsstøtte til store virksomheder, der var indført ved denne bekendtgørelse, og som ikke var begrænset til de minimis-tilfælde, kunne henføres under undtagelserne fra det forbud, der gælder i medfør af traktatens artikel 87, stk. 1.

Investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder

- (30) De italienske myndigheder havde — bl.a. i forbindelse med Kommissionens behandling af støtteordning NN65/95 — forpligtet sig til overholde alle krav i Fællesskabets bestemmelser vedrørende statsstøtte til små og mellemstore virksomheder. Ved anmeldelsen af støtteordning N192/97 havde de endvidere forpligtet sig til ikke at yde driftsstøtte til små og mellemstore virksomheder.
- (31) Det skal imidlertid påpeges, at de støtteberettigede investeringer, der omhandles i bekendtgørelse 4607/2001, ikke stemmer overens med den i forordning (EF) nr. 70/2001 ⁽⁶⁾ opstillede definition på initialinvestering, eftersom det ikke fremgår, at simple genanskaffelsesinvesteringer er udelukket.
- (32) Den omstændighed, at kun små og mellemstore virksomheder med hjemsted i Bolzano-provinsen kan komme i betragtning, indebærer tilsyneladende en krænkelse af

princippet om, at virksomheder har fri etableringsret inden for Den Europæiske Union.

- (33) Endelig skal det nævnes, at princippet om støttens nødvendighed ikke er overholdt, eftersom støtteanmodninger normalt skal forelægges senest seks måneder efter arbejdets igangsættelse eller efter den første faktureringsdato for arbejdet.
- (34) Kommissionen tvivlede derfor på, at denne støtteordning opfyldte bestemmelserne.

Støtte til mikrovirksomheder, som ikke er omfattet af forbuddet i traktatens artikel 87, stk. 1

- (35) De italienske myndigheder har hævdet, at støtteintensiteten på 40 % kun gælder for lukningstruede mikrovirksomheder med op til to ansatte, der varetager ikke-industrielle aktiviteter, der er anført på den i skrivelse A/36773 af 18. september 2002 anførte liste over snævert definerede aktiviteter ⁽⁷⁾, samt visse mikrovirksomheder inden for handelssektoren.
- (36) Af en gennemgang af bekendtgørelse 4607/2001 fremgår det, at mikrovirksomheder, der varetager ikke-industrielle aktiviteter, også kan få en støtteintensitet på 40 % uden at opfylde de krav, der gælder for en sådan forhøjelse af intensiteten for andre mikrovirksomheder, og ydermere at samtlige mikrovirksomheder, der varetager ikke-industrielle aktiviteter, kan gøre krav på denne støtteintensitet uanset størrelse og økonomiske forhold. Eftersom det højest tilladelige investeringsbeløb er 2 mio. EUR over 3 år (1 mio. EUR for mikrovirksomheder med op til to ansatte), kan støtten tilsyneladende andrage op til 800 000 EUR (400 000 EUR for mikrovirksomheder med op til to ansatte).
- (37) Hertil kommer, at den definition, der er opstillet i bekendtgørelse 4607/2001 ⁽⁸⁾ over mikrovirksomheder, som ikke menes at influere negativt på Fællesskabets interne samhandel, og som derfor kan få en støtteintensitet på 40 %, tilsyneladende bygger på et krav om, at det arbejde, der udføres af de individuelle støttemodtagere, ikke må omfatte etablering af økonomiske forbindelser til virksomheder i andre medlemsstater, og ikke — som den burde — et krav om, at der ikke findes nogen EF-intern samhandel inden for de pågældende virksomheders arbejdsområde.
- (38) På baggrund af disse betragtninger og den omstændighed, at mikrovirksomhedskategorien — for så vidt der er tale om små og mellemstore virksomheder som defineret i anbefaling 96/280/EF ⁽⁹⁾ — ikke i sig selv er undtaget fra traktatens artikel 87, stk. 1, stiller Kommissionen sig tvivlende med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt hele den støtte, der ydes disse inden for rammerne af denne ordning, ikke falder ind under definitionen af statsstøtte.

⁽⁷⁾ Denne liste findes i fodnoten til side 3 i skema A i bilag 1 »settore artigianato« i bekendtgørelse 4607.

⁽⁸⁾ Jf. punkt 3.1 i bilag 1 »settore artigianato« i bekendtgørelse 4607/2001.

⁽⁹⁾ Kommissionens henstilling 96/280/EF af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder, EFT L 107 af 30.4.1996 s. 4.

⁽⁵⁾ Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (i dag 88), EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽⁶⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 70/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder, EFT L 10 af 13.1.2001, s. 33.

Støtte til miljøbeskyttelse

- (39) Kommissionen havde godkendt miljøbeskyttelsestøtten i provinslov 4/97 på grundlag af de daværende rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse⁽¹⁰⁾; de er senere blevet erstattet af nye rammebestemmelser, der blev offentliggjort den 3. februar 2001 (EFT C 37, s. 3).

Efter de nye rammebestemmelser i krafttræden fik medlemsstaterne forelagt forslag om vedtagelse af passende foranstaltninger. Italien accepterede disse og havde derfor pligt til at iværksætte dem. Ved behandlingen af den her forelagte foranstaltning har Kommissionen derfor baseret sig på de nye rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse, som gælder i dag.

- (40) I kraft af punkt 28 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse⁽¹¹⁾ (i det følgende benævnt »rammebestemmelserne«) kan der inden for en periode på tre år regnet fra vedtagelsen af nye obligatoriske EF-standarder godkendes midlertidig investeringsstøtte på op til 15 % brutto af de støtteberettigede omkostninger til små og mellemstore virksomheder, når formålet er at sætte virksomhederne i stand til at opfylde disse nye standarder.

- (41) Kommissionen fastslog følgende, at den i lov 4/97 omhandlede og i bekendtgørelse 4607/2001 bekræftede støtte på 25 %, som små og mellemstore virksomheder kan ansøge om med henblik overholdelsen af nye EF-standarder, ikke er i overensstemmelse med rammebestemmelserne, og at støtte, der ydes til store virksomheder med henblik overholdelsen af nye obligatoriske miljøstandarder, ikke kan henføres under undtagelsesbestemmelserne.

- (42) Det følger endvidere af punkt 29 i rammebestemmelserne, at der på områder, hvor der ikke findes obligatoriske EF-standarder, kan godkendes en basisstøtte på 30 % til overholdelse af krav, som er strengere end EF's standarder, og til investering.

- (43) Kommissionen konkluderede derfor, at den investeringsstøtte på 40 % med henblik på overholdelse af krav, som er strengere end EF's standarder, som var fastsat bl.a. med henblik på store turistvirksomheder, ikke var i overensstemmelse med punkt 29 i rammebestemmelserne.

- (44) Det fremgår endvidere af rammebestemmelsernes punkt 41, at der kan ydes støtte til konsulentbistand til små og mellemstore virksomheder, jf. forordning (EF) nr. 70/2001⁽¹²⁾.

- (45) Ifølge bestemmelserne i forordning (EF) nr. 70/2001 kan der således ydes støtte til de i bekendtgørelsen omhandlede

miljørevisionsprojekter, forudsat at denne støtte kun ydes til små og mellemstore virksomheder, og at kravene i samme forordnings artikel 5, litra a), er opfyldt.

- (46) Kommissionen stiller sig tvivlende med hensyn til, hvorvidt rammebestemmelsernes punkt 36 og 37 er opfyldt, dvs. bestemmelserne om, hvilke investeringer der kan komme i betragtning, og hvorledes de tilskudsberettigede omkostninger i forbindelse med investeringsstøtte til miljøbeskyttelse skal beregnes, for så vidt angår de to første foranstaltninger i den miljøbeskyttelsesordning, der omhandles i bestemmelsen, jf. nr. 41 og 43 i denne begrundelse.

Beskæftigelsesstøtte

- (47) Kommissionen havde godkendt, at små og mellemstore virksomheder inden for rammerne af støtteordning N192/97 kunne få beskæftigelsestøtte på op til 25 % af lønomkostningerne i medfør af denne ordning.

- (48) Da den i bekendtgørelse 4607 fastsatte støtte til dette formål hverken vedrører skabelse eller bevarelse af arbejdspladser, fastslår Kommissionen, at den ikke kan betragtes som beskæftigelsesstøtte; en del af denne støtte (støtten til konsulentbistand) kan eventuelt komme i betragtning under undtagelsesbestemmelserne, forudsat at kravene i artikel 5 i forordning (EF) nr. 70/2001 er opfyldt, og støtten kun ydes til små og mellemstore virksomheder.

- (49) Kommissionen fandt, at støtte til forskning i eksisterende varemærker og patenter og registrering af varemærker og ophavsretligt beskyttede produkter, som bl.a. indgår i den særlige foranstaltning for beskæftigelsesstøtte, ikke omfattes af undtagelsesbestemmelserne for store virksomheder, eftersom der ikke er nogen klar forbindelse til nogen form for forskning og udvikling.

Internationaliseringsstøtte

- (50) Da proceduren blev indledt, blev det fastslået, at støtte til deltagelse i messer og udstillinger eventuelt kan henføres under artikel 5, litra b), i forordning 70/2001, hvis der er tale om udgifter til leje, installering og drift af en stand, og støtteintensiteten maksimalt udgør 50 %. Denne undtagelsesbestemmelse gælder dog kun for en virksomheds første deltagelse i en bestemt messe eller udstilling.

Konsulentbistand, der ydes af eksterne konsulenter, må ikke være nogen fast eller periodisk aktivitet og må heller ikke være forbundet med virksomhedens normale driftsudgifter til f.eks. reklame.

⁽¹⁰⁾ EFT C 72 af 10.3.1994, s. 3.

⁽¹¹⁾ EFT C 37 af 3.2.2001, s. 3.

⁽¹²⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 70/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder, EFT L 10 af 13.1.2001, s. 33.

Støtte til eksportrelaterede aktiviteter ⁽¹³⁾ omfattes hverken af forordning 70/2001, forordning 69/2001 ⁽¹⁴⁾ eller Kommissionens 1996-meddelelse om de minimis-støtte ⁽¹⁵⁾.

- (51) Kommissionen mener derfor, at den internationaliseringsstøtte, der omhandles i bekendtgørelse 4607/2001, ikke er forenelig med bestemmelserne — og det ej heller hvis den kun ydes til små og mellemstore virksomheder — bortset fra virksomheders deltagelse i messer og udstillinger, forudsat at bestemmelserne i artikel 5 i forordning 70/2001 overholdes.
- (52) Kommissionen fastslog endvidere, at eksportkredit — og ikke mindst eksportkreditter til store virksomheder, som eksplicit blev udelukket i forbindelse med anmeldelsen af lov 4/97 — ikke omfattes af nogen undtagelsesbestemmelse, end ikke i medfør af forordning 69/2001.

Støtte som led i Fællesskabets programmer

- (53) Støtte af denne art, der ikke indgik i støtteordning N192/97, blev ikke betragtet som statsstøtte i bekendtgørelse 4607.
- (54) Kommissionen har dog sine tvivl med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt virksomhederne ikke har konkurrencefordele ved at deltage i fælles projekter inden for rammerne af Fællesskabets Leader- og Interreg-programmer, hvori støtteintensiteten er på 80 %.

Konsulentbistand

- (55) Det er formålstjenligt at fastslå, hvad der menes med konsulentbistand. Med udgangspunkt i den nuværende definition konstaterer Kommissionen, at konsulentbistandsstøtte til store virksomheder ikke omfattes af undtagelsesbestemmelserne, bortset fra tilfælde, hvor en sådan konsulentbistand udgør en støtteberettiget omkostning i et uddannelsesstøtteprojekt, som omhandlet i artikel 4, stk. 7, litra e), i Kommissionens forordning (EF) nr. 68/2001 af 12. januar 2001 om uddannelsesstøtte.

De minimis-reglen

- (56) De italienske myndigheder har oplyst for så vidt angår investeringsstøtte, at enhver forhøjelse af støtteintensiteten i forhold til basissatsen, som er på 13 % og 6 % for henholdsvis små og mellemstore virksomheder, bygger de minimis-reglen.
- (57) Det skal i denne forbindelse bemærkes, at der hverken i lov nr. 4/1997 eller bekendtgørelse 4607, som blev vedtaget

den 17. december 2001 — dvs. efter ikrafttrædelsen af forordning 69/2001 — var nogen bestemmelser om kontrol af den grænse og de krav, der er fastsat i de minimis-forordningen ⁽¹⁶⁾ eller den forudgående 1996-meddelelse om samme sag ⁽¹⁷⁾.

- (58) Størrelsen af det tilladte investeringsbeløb (3,5 og 4 mio. EUR over tre år for henholdsvis små og mellemstore virksomheder) og den i bekendtgørelse 4607 fastsatte maksimumsstøtte (25 % og 22,5 %, hvoraf 12 og 16,5 procentpoint ydes i medfør af de minimis-bestemmelsen, for henholdsvis små og mellemstore virksomheder) vækker tvivl hos Kommissionen om, hvorvidt den i de minimis-forordningen fastsatte grænse på 100 000 EUR over en treårsperiode reelt overholdes.
- (59) Helt generelt er Kommissionen betænkelig ved den meget brede fortolkning af de minimis-reglen i bekendtgørelse 4607/2001, idet der er risiko for, at den tilladte maksimumsintensitet systematisk overskrides for så vidt angår små og mellemstore virksomheder, og at store virksomheder uden for støtteberettigede områder opnår en maksimal støtteintensitet på 22,5 % som følge af det høje tilladte støttebeløb.

IV. BEMÆRKNINGER FRA BERØRTE TREDJEPARTER

- (60) Der er ikke indløbet bemærkninger fra berørte tredjeparter eller fra klageren, som ved brev D/51908 af 24. marts 2003 blev underrettet om procedurens igangsættelse og muligheden for at fremsætte yderligere bemærkninger.

V. BEMÆRKNINGER FRA ITALIEN

- (61) Efter to møder mellem repræsentanter for Bolzano-provinsen og Generaldirektoratet for Konkurrence fremsendte Italien sine betragtninger med brev A/34747 af 25. juni 2004.

Heri gør de italienske myndigheder følgende gældende:

V.1. Vedrørende investeringsstøtte til store virksomheder

- (62) Det er en fejl, at det ikke eksplicit var fastsat i bekendtgørelse 4607/2001, at store virksomheder inden for turistsektoren var udelukket fra støtte på samme måde som handelsvirksomheder.
- (63) Store turistvirksomheder har imidlertid ikke modtaget støtte, hverken i medfør af støtteordning N192/1997 (provinslov 4/97) eller NN69/1995 (provinslov 9/91). For

⁽¹³⁾ Dvs. støtte, der direkte afhænger af eksportmængde, oprettelse og drift af distributionsnet, og andre løbende udgifter i forbindelse med eksportvirksomhed.

⁽¹⁴⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte, EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30.

⁽¹⁵⁾ EFT C 68 af 6.3.1996, s. 9.

⁽¹⁶⁾ Jf. fodnote 14.

⁽¹⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen om de minimis-støtteordninger, EFT C 68 af 6.3.1996, s. 9.

så vidt angår handelssektoren var store virksomheder allerede udelukket fra at få støtte, bortset fra de minimis-støtte som omhandlet i bekendtgørelse 4607/01.

- (64) Med hensyn til den i bekendtgørelse 4607/01 omhandlede støtte i form af lån på lempelige vilkår har de italienske myndigheder afgivet løfte om eksplicit udelukkelse af store virksomheder, uanset at sådanne virksomheder ikke har modtaget støtte, bortset fra støtte i medfør af de minimis-reglen.
- (65) Efter en specifik forespørgsel fra Kommissionen blev det senere ved brev af 2. juni 2005 afklaret, at der ikke var ydet støtte til store virksomheder uanset sektor, og at virksomheder med transport som vigtigste erhvervsaktivitet var udelukket fra støtte.
- (66) I udkastet til nye gennemførelsesbestemmelser fastslås det endvidere eksplicit, at store virksomheder er udelukket fra at kunne få støtte, bortset fra de minimis-støtte, jf. bestemmelserne i forordning 69/2001.

V.2. Vedrørende støtte til små og mellemstore virksomheder

V.2.1. Listen over støtteberettigede omkostninger omfatter ikke gen-anskaffelsesinvesteringer

- (67) Efter de italienske myndigheders oplysninger er der ikke ydet støtte til rene genanskaffelsesinvesteringer, om end støtte af denne art ikke eksplicit udelukkes af gennemførelsesbestemmelserne.
- (68) Som støtteberettiget omkostning betragtes investering i materielle aktiver, som defineret i artikel 2, litra c), i forordning 70/2001, dvs. etablering af et nyt anlæg, udvidelse af et eksisterende anlæg eller påbegyndelse af en aktivitet, der indebærer en gennemgribende ændring i et eksisterende anlægs produkt eller produktionsproces (især gennem rationalisering, diversificering eller modernisering). Med henblik herpå er der fastsat ret høje minimumsinvesteringsgrænser i forhold til de pågældende virksomheders gennemsnitsstørrelse.
- (69) De nye gennemførelsesbestemmelser, der er fremsendt, udelukker både rene genanskaffelses- og vedligeholdelsesinvesteringer, og beskrivelsen af støtteberettigede investeringer er nu i fuld overensstemmelse med bestemmelserne i forordning 70/2001.

V.2.2. Etableringsfrihed

- (70) Kravet i de tidligere gennemførelsesbestemmelser om, at virksomheden skulle have hjemsted i provinsen Bolzano, er ikke blevet strengt håndhævet. Til dokumentation for denne oplysning vedlægges der en liste over 16 virksomheder, som har hjemsted uden for Bolzano-provinsen (én har hjemsted uden for Italien), og som har modtaget investeringsstøtte på basis af ordningen. Støtte af denne art går i de fleste tilfælde

(virksomhed 6-16) helt tilbage til 1998, dvs. længe før Kommissionen indledte proceduren vedrørende denne sag. Hertil kommer, at virksomheder, som har blot én afdeling i Bolzano-provinsen, fremover også kan få del i støtteordningen.

V.2.3. Princippet om støttens nødvendighed

- (71) Dette princip er overholdt i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i forordning 70/2001, eftersom betingelserne for at få støtte er fastsat på så objektiv en måde, at provinsen på ingen måde har mulighed for at udøve et skøn.
- (72) De italienske myndigheder har dog forpligtet sig til at fastsætte, at støtteansøgninger obligatorisk skal forelægges inden igangsættelsen af det projekt, støtten gælder.

V.2.4. Støtte til mikrovirksomheder

- (73) Det gælder generelt, at investeringsstøtte til mikrovirksomheder fremover kun kan forhøjes — dvs. ud over 15 % — på grundlag af de minimis-reglen.
- (74) Støtte med en intensitet på 40 %, der ikke omfattes af traktatens artikel 87, stk. 1, og af de minimis-reglen, ydes fremover kun til lokalsamfundsaktiviteter, og herunder til små lukningstruede typiske virksomheder, der varetager ikke-industrielle aktiviteter, og små handelsvirksomheder, som anført på den udtømmende liste i de nye gennemførelsesbestemmelser.
- (75) De italienske myndigheders undersøgelse har vist, at den hidtil ydede støtte hverken overstiger 15 % eller de minimis-grænsen.

V.2.5. Støtte til miljøbeskyttelse

- (76) Fremover gælder der kun støttesatser på 15 % og 30 % for henholdsvis midlertidig investeringsstøtte, der skal give små og mellemstore virksomheder mulighed for at overholde Fællesskabets standarder, og støtte til overholdelse af strengere krav end Fællesskabets standarder samt støtte til investeringer på områder, hvor der ikke findes obligatoriske EF-standarder.
- (77) Støtte til miljørevision ydes nu kun til små og mellemstore virksomheder, som defineret i artikel 5, litra a), i forordning 70/2001, idet store virksomheder kun kan få støtte til dette formål på grundlag af de minimis-reglen. Bestemmelsen i artikel 12, stk. 4, i lov 4/97 om, at store virksomheder også kan komme i betragtning til denne støtte, ophæves hurtigst muligt; de italienske myndigheder har forpligtet sig til ikke at bringe den i anvendelse frem til dette tidspunkt.
- (78) De italienske myndigheder har også afgivet løfte om at ville overholde de herfor gældende bestemmelser i punkt 36 og 37 i rammebestemmelserne samt beregningsmetoden for støtteberettigede omkostninger.

- (79) Der er kun indløbet én ansøgning på grundlag af de tidligere gældende bestemmelser; den vedrører ikke-industrielle aktiviteter og henviser til den her omtalte bestemmelse; den vedrører et beløb på 14 719,02 EUR og er dermed højere end den tilladte støtteintensitet på 7 359,51 EUR. Dette beløb er derfor blevet bogført som de minimis-støtte.

V.2.6. Bidrag til beskæftigelsesstøtte

- (80) Støtte af denne art — der ydes i forbindelse med igangsættelse af nye virksomheder (dvs. de første 24 måneder efter deres oprettelse), og som tager form af bistand til konsulentbistand og forskning og/eller registrering af varemærker og ophavsretligt beskyttede produkter — tager ifølge de italienske myndigheder sigte på at skabe arbejdspladser og er derfor forenelige med bestemmelserne. Denne støtte er ikke blevet ydet til store virksomheder.

- (81) Som fastsat i afsnit V i lov 4/97 ydes støtte af denne art nu kun i form af lån på lempelige vilkår, jf. afsnit VI i samme lov, med henblik på at øge likviditeten på grundlag af — og inden for rammerne af — de minimis-bestemmelserne.

V.2.7. Internationaliseringsstøtte

- (82) Hidtil er der kun ydet meget små støttebeløb til dette formål. Visse små og mellemstore virksomheder har modtaget støtte på 25 %, snarere end 50 %, til deltagelse i messer og udstillinger; det er ikke foretaget nogen kontrol af, om det var første gang virksomheden deltog. Kun to virksomheder har modtaget støtte - 3 500 EUR og 7 mio. ITL — i form af tilskud (50 %) til omkostningerne i forbindelse med forsikring af eksportkreditter ved udførsel til lande uden for EU.

- (83) I henhold til de nye gennemførelsesbestemmelser kan der ydes støtte på 50 % til små og mellemstore virksomheders omkostningerne i forbindelse med ekstern konsulentbistand og første deltagelse i en messe eller udstilling i eller uden for Fællesskabet.

- (84) For så vidt angår støtte til forsikring af eksportkreditter ydes der nu kun støtte til præmien for risici, der ikke kan forsikres på markedet, i forbindelse med udførsel til tredjelande; undtaget herfra er visse OCSE-lande, hvor risikoen kan forsikres på markedet (dvs. de såkaldte »marketable countries«, eller med andre ord Australien, Canada, Island, Japan, New Zealand, Norge, Schweiz og USA).

V.2.8. Støtte inden for rammerne af Fællesskabets programmer

- (85) Den 80 %-støtte, der tidligere gjaldt i forbindelse med visse fællesprojekter inden for rammerne af Fællesskabets Leader- og Interreg-programmer, hvori virksomhederne også deltager, ydes ikke længere.

V.2.9. De minimis-bestemmelserne

- (86) De italienske myndigheder garanterer overholdelsen af de minimis-bestemmelserne. Hele forvaltningen i Bolzano-provinsen er koblet sammen via et intranet-system. For at få støtte på grundlag af de minimis-bestemmelserne skal ansøgeren endvidere indsende en redegørelse for al anden støtte, han måtte have modtaget på grundlag af disse bestemmelser i løbet af den forudgående treårsperiode.

- (87) Det skal også nævnes, at man er i færd med at indføre endnu et databehandlingssystem til kontrol af al støtte, dvs. ikke blot den støtte, der ydes af provinsen; dette system vil blive sammenkoblet med det landsdækkende system, der er under etablering.

VI. VURDERING AF FORANSTALTNINGEN

VI.1. Vurdering af støtteforanstaltningernes art

- (88) Som støtte i den i traktatens artikel 87, stk. 1, omhandlede forstand regnes kun støtte, der opfylder samtlige følgende fire krav: at den ydes ved hjælp af statslige midler, at den er selektiv, at den truer med at fordreje konkurrencen, og at den influerer på samhandelen.

- (89) I det her foreliggende tilfælde er første krav opfyldt, eftersom foranstaltningen finansieres over den selvstyrende Bolzano-provins' budget og dermed ved hjælp af offentlige midler; det andet krav er også opfyldt, fordi kun virksomheder, der driver forretning på Bolzano-provinsens område har adgang til støtten; det tredje er også opfyldt, eftersom støttemodtagernes finansielle forhold forbedres, og endelig er det fjerde krav opfyldt, eftersom de berørte virksomheder reelt kan drive international forretning, da de ligger i en grænseregion, som tilmed er meget aktiv inden for turisme. Det vil således sige, at der er risiko for, at foranstaltningen kan influere på samhandelen mellem medlemsstaterne. Denne vurdering berører ikke bedømmelsen af de foranstaltninger med sigte på bestemte mikrovirksomheder, der er resultatet af de nye gennemførelsesbestemmelser, jf. nr. 116 i denne beslutning.

- (90) Det skal også nævnes, at de foranstaltninger, der er genstand for denne procedure, allerede tidligere er blevet bedømt til at være statsstøtte i den i traktatens artikel 87, stk. 1, omhandlede forstand; dette var resultatet af den undersøgelse, Kommissionen gennemførte i forbindelse med statsstøttesag N192/97 og NN69/95.

VI.2. Foranstaltningens lovlighed

- (91) Foranstaltningerne er ikke blevet forhåndsanmeldt til Kommissionen, som krævet i traktatens artikel 88, stk. 3, og er dermed ulovlige. Da der er tale om gennemførelsesbestemmelser til støtteordning N192/97 (og dermed indirekte støtteordning NN69/95), er konsekvensen, at gennemførelsen af nævnte ordninger er lovstridig.

VI.3. Lovligheden af den støtte, der ydes i medfør af bekendtgørelse 4607/2001

VI.3.1. Investeringsstøtte til store virksomheder

- (92) Bolzano-provinsen var ikke berettiget til regionalstøtte i hele det tidsrum, de her behandlede foranstaltninger var gældende, og undtagelsesbestemmelserne kan derfor ikke bringes i anvendelse for så vidt angår investeringsstøtte til store virksomheder i nævnte provins.
- (93) Kommissionen havde allerede i sin beslutning i sag N192/97 eksplicit fastslået, at store virksomheder ikke er berettiget til støtte, medmindre der er tale om de minimis-støtte.
- (94) Støtte i form af lån på lempelige vilkår som omhandlet i lov nr. 9/91 henhører også under støtteordning NN69/95. Kommissionen havde godkendt denne ordning under forudsætning af, at kun små og mellemstore virksomheder fik adgang hertil, men først efter at de italienske myndigheder havde givet tilsagn om, at alle krav i rammebestemmelserne for små og mellemstore virksomheder ville blive overholdt, og at bestemmelserne ville blive videresendt til provinsadministrationen med henblik på at sikre en korrekt gennemførelse af ordningen.
- (95) Bestemmelserne i bekendtgørelse 4607/2001, hvori der fastsættes gennemførelsesbestemmelser til støtteordning N192/97 (og støtteordning NN69/95, i den udstrækning støtten ydes i form af lån på lempelige vilkår, jf. lov 9/91), og hvori det fastsættes, at der kan ydes investeringsstøtte også til store virksomheder, er dermed uforenelige med det fælles marked.
- (96) Kommissionen konstaterer til slut, at de italienske myndigheder har oplyst, at ingen store virksomheder har modtaget støtte under denne foranstaltning.

VI.3.2. Investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder

- (97) Kommissionen bekræfter, at enhver støtte til genanskaffelsesinvesteringer er uforenelig med traktaten, idet den konstaterer, at de italienske myndigheder har meddelt, at de ikke har ydet støtte til denne form for investering på grundlag af den her undersøgte støtteordning.
- (98) Investeringsstøtte på mere end 15 % til små virksomheder og 7,5 % til mellemstore virksomheder er også uforenelig med bestemmelserne.

VI.3.3. Mikrovirksomheder

- (99) Kommissionen bekræfter, at den kategori af mikrovirksomheder, der udgør en del af små og mellemstore

virksomheder, jf. anbefaling 96/280/EF⁽¹⁸⁾ samt den nye definition, der trådte i kraft pr. 1. januar 2005⁽¹⁹⁾, ikke automatisk er undtaget fra traktatens artikel 87, stk. 1. Det følger heraf, at investeringsstøtte, der ydes til sådanne virksomheder, er uforenelig med det fælles marked, hvis den overstiger 15 % og ikke kan henføres under de minimis-reglen.

- (100) Kommissionen har registreret de italienske myndigheders uddybende erklæring om, at mikrovirksomheder ikke har modtaget støtte, der både overstiger grænsen på 15 % og tærsklen i de minimis-bestemmelserne.

VI.3.4. Miljøstøtte

- (101) Kommissionens vurdering er, at den støtteintensitet på henholdsvis 25 % og 40 %, der gælder for de første to foranstaltninger i den her behandlede særordning (dvs. overholdelsen af nye bindende standarder og opfyldelsen af krav, der er strengere end fællesskabets standarder), og den omstændighed, at store virksomheder kan komme i betragtning for støtte til miljørevisionsprojekter, er uforenelig med bestemmelserne for det fælles marked.
- (102) Kommissionen konstaterer i denne forbindelse, at Italien har oplyst, at den hidtil ydede støtte kun overskrider grænsen med et langt lavere beløb end det, der gælder ifølge de minimis-bestemmelserne, og at retsgrundlaget for den tredje støtteforanstaltning (miljørevisionsstøtte) er sat ud af kraft og vil blive ophævet snarest muligt.

VI.3.5. Beskæftigelsesstøtte

- (103) Kommissionen fastslår, at den støtte, der anføres som beskæftigelsesstøtte i bekendtgørelse 4607, absolut ikke svarer til den støtte, Kommissionen godkendte i beslutningen vedrørende støtteordning N192/97. Der er ikke tale om beskæftigelsesstøtte, da den ikke tager sigte på skabelse eller bevarelse af arbejdspladser, men konsulentbistand vedrørende varemærker og patenter.
- (104) Størsteparten af de udgifter, der er støtteberettigede i henhold til den her undersøgte særforanstaltning, vedrører konsulentbistand med sigte på netop oprettede små og mellemstore virksomheder eller registrering af varemærker og virksomhedsprodukter, som kan komme i betragtning for støtte i medfør af artikel 5 og 5c i forordning 70/2001, og denne støtte er derfor kun uforenelig med bestemmelserne for så vidt som de krav, der er fastsat i forordning 70/2001 og 364/2004⁽²⁰⁾, ikke er opfyldt.
- (105) Støtten er uforenelig med traktaten, eftersom store virksomheder også er støtteberettigede.

⁽¹⁸⁾ Kommissionens henstilling 96/280/EF af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder, EFT L 107 af 30.4.1996, s. 4.

⁽¹⁹⁾ Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder, EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36.

⁽²⁰⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 364/2004 af 25. februar 2004 om ændring af forordning (EF) nr. 70/2001 for så vidt angår udvidelse af dens anvendelsesområde til også at omfatte støtte til forskning og udvikling, EUT L 63 af 28.2.2004, s. 22.

VI.3.6. *Internationaliseringsstøtte*

(106) Kommissionen konstaterer, at den internationaliseringsstøtte, der åbnes mulighed for i kraft af de gennemførelsesbestemmelser, som har foranlediget igangsættelsen af denne procedure, kun er ydet i minimalt omfang. Det bør nævnes, at der kun er ydet 25 % støtte til deltagelse i messer og udstillinger, i stedet for de 50 %, ordningen tillader, om end det er korrekt, at der ikke er foretaget nogen kontrol af, at det var virksomhedens første deltagelse i et givet arrangement. Støtten er i alt ydet fem gange, med støttebeløb på mellem 1 250 EUR og 8 875 EUR. For så vidt angår støtte til forsikring af eksportkreditter i forbindelse med eksport til lande uden for EU er der kun i to tilfælde ydet støtte med en intensitet på 50 % til omkostningerne i forbindelse med forsikringspræmien, hvor der blev udbetalt støttebeløb på 3 500 EUR og 7 mio. ITL (igen svarende til ca. 3 500 EUR). Disse støttebeløb er kun i overensstemmelse med bestemmelserne, hvis de opfylder kravene i Kommissionens meddelelse om forsikring af kortfristede eksportkreditter ⁽²¹⁾.

(107) Enhver støtte til konsulentbistand til store virksomheder og eksportaktivitet (for sidstnævntes vedkommende også hvor små og mellemstore virksomheder berøres) er uforenelig med bestemmelserne for det fælles marked. Det samme gælder støtte til konsulentbistand, der udgør en fast eller periodisk aktivitet, og støtte til en virksomheds normale driftsomkostninger, såsom reklameudgifter, uanset virksomhedens størrelse.

VI.3.7. *Støtte inden for rammerne af Fællesskabets programmer*

(108) Kommissionen fastslår, at denne 80 %-støtte, der ydes i henhold til bekendtgørelse 4607, ikke blev godkendt i Kommissionens beslutning vedrørende sag N192/97. Den meget høje støtteprocent og den omstændighed, at der tilsyneladende ikke lægges noget støtteberettiget formål til grund, gør denne form for støtte uforenelig med bestemmelserne, for så vidt som artikel 87, stk. 1, finder anvendelse, navnlig hvis virksomheder, som udøver økonomisk aktivitet, kan få del heri ved at deltage i fælles projekter, der modtager tilskud som led i den her omhandlede foranstaltning.

(109) Kommissionen konstaterer, at der ifølge de italienske myndigheders oplysninger kun er ydet meget begrænsede beløb til de enkelte projekter, dvs. langt under den grænse der er fastsat i de minimis-bestemmelserne. Der har således ikke været nogen indvirkning på Fællesskabets indre samhandel. Det kan derfor argumenteres, at disse foranstaltninger ikke udgør statsstøtte, som denne er defineret i traktatens artikel 87, forudsat at de italienske myndigheder godtgør over for Kommissionen, at alle krav i forbindelse med gennemførelsen af forordning 69/2001 er blevet overholdt. Endelig tager Kommissionen den omstændighed i betragtning, at det nye udkast til gennemførelsesbestemmelser til nævnte ordning ikke længere omfatter støtte til

fællesprojekter som led i Leader- og Interreg-programmerne, hvori virksomhederne deltag.

VI.3.8. *Støtte til konsulentbistand*

(110) Kommissionen fastslår igen, at der ikke må ydes støtte til konsulentbistand m.v. til store virksomheder, medmindre dette sker som led i et uddannelsesstøtteprojekt, jf. artikel 7, stk. 7, litra a), i forordning (EF) nr. 68/2001 ⁽²²⁾. Støtte, der ydes på andet grundlag, er uforenelig med traktaten.

VI.3.9. *De minimis-reglen*

(111) Kommissionen har registreret de italienske myndigheder garanti for, at alle gældende bestemmelserne vedrørende de minimis-reglen, dvs. de regler, der nu gælder i kraft af forordning (EF) nr. 69/2001 ⁽²³⁾, overholdes strengt, bl.a. ved hjælp af kontrolsystemet ASTAT.

VI.4. Støttens lovlighed vurderet på baggrund af de nye bestemmelser, der blev fremsendt ved brev A/34/747 af 25.6.2004 og senere ændret og suppleret ved brev A/34426 af 2. juni 2005.

(112) For så vidt angår investeringsstøtten bemærker Kommissionen, at de nye gennemførelsesbestemmelser eksplicit udelukker store virksomheder, medmindre der er tale om de minimis-støtte.

(113) For så vidt angår investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder kan det konstateres, at definitionen af støtteberettigede investeringer i de nye bestemmelser opfylder de krav, der er opstillet i forordning 70/2001 ⁽²⁴⁾, og at genanskaffelses- og vedligeholdelsesinvesteringer eksplicit er udelukket fra at få støtte.

(114) Kommissionen konstaterer endvidere, at princippet om fri etableringsret nu også overholdes formelt, hvor dette tidligere kun var tilfældet i praksis, som det fremgår af den liste, der blev fremsendt som led i proceduren (se nr. 70 i nærværende beslutning), eftersom en virksomhed kan få støtte, blot den råder over et driftsanlæg inden for Bolzano-provinsens område.

(115) Princippet om støttens nødvendighed er opfyldt, idet der nu er pligt til at forelægge ansøgning, inden det pågældende projekt iværksættes.

(116) For så vidt angår mikrovirksomheder, finder traktatens artikel 87, stk. 1, ikke anvendelse, da der kun er tale om virksomheder, som udøver lokalsamfundsaktiviteter og som ikke kan få nogen indflydelse på Fællesskabets indre samhandel dels på grund af deres art, størrelse og beliggenhed, dels fordi virksomhederne i andre medlemsstater ikke har interesse i at få adgang til dette marked. De her undersøgte virksomheder udøver ganske bestemte aktiviteter og beskæftiger højst to personer inden for håndværkssektoren (der er i første række tale om

⁽²²⁾ EFT L 10 af 13.1.2001, s. 20.

⁽²³⁾ Jf. fodnote 14.

⁽²⁴⁾ Jf. fodnote 14.

⁽²¹⁾ EFT C 281 af 17.9.1997, s. 4, ændret ved meddelelse 2001/C 217/02, EFT C 217 af 2.8.2001, s. 2.

traditionelle fag, som er ved at forsvinde, såsom skærsliber, bødker, uldkarter og -spinder, lysestøber, voksstøber, kurvemager, smed m.v.) og inden for handelen (især detailsalgshandel med hverdagsvarer, i første række madvarer, i kommuner med under tusind indbyggere fjernt fra kommercielle centre og under alle omstændigheder uden for turistprægede områder); disse håndværks- og handelsvirksomheder er anført på en udtømmende liste i de nye gennemførelsesbestemmelser.

(117) For så vidt angår miljøbeskyttelsesstøtte konstaterer Kommissionen, at den 15 %-overgangsstøtte der ydes til små og mellemstore virksomheders overholdelse af nye bindende standarder i tre år regnet fra vedtagelsen, opfylder punkt 28 i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse ⁽²⁵⁾ (i det følgende »rammebestemmelserne«).

(118) Støtte med en intensitet på 30 %, der ydes for at tilskynde virksomheder — uanset størrelse — til at overholde krav, der er strengere end Fællesskabets standarder eller for at iværksætte investeringer med sigte på miljøbeskyttelse på områder, hvor der ikke findes bindende EF-standarder, opfylder nu kravene i punkt 29 i rammebestemmelserne.

(119) Støtte til konsulentbistand på miljøområdet, som kun ydes til små og mellemstore virksomheder, opfylder kravene i artikel 5, litra a), i forordning (EF) nr. 70/2001 ⁽²⁶⁾ og er dermed forenelige med bestemmelserne for det fælles marked.

(120) Med denne beslutning tages der ikke stilling til, hvorvidt bekendtgørelse 4007 af 4. november 2002, der tilpasser hele Bolzano-provinsens miljøbeskyttelsesstøttekompleks til Kommissionens nye retningslinjer, er forenelig med bestemmelserne, eftersom nævnte bekendtgørelse ikke er genstand for nærværende procedure.

(121) For så vidt angår beskæftigelsesstøtten konstaterer Kommissionen, at denne støtte er begrænset til ydelse af lån til forbedring af likviditeten og overholder forordning 69/2001 om de minimis-støtte ⁽²⁷⁾.

(122) Med hensyn til internationaliseringsstøtten konstaterer Kommissionen, at kun 50 %-støtten til omkostninger i forbindelse med ekstern konsulentbistand og den første deltagelse i en given messe eller udstilling er bevaret i de fremsendte nye gennemførelsesbestemmelser, og at støtten kun ydes til små og mellemstore virksomheder. Dette er i overensstemmelse med artikel 5 i forordning 70/2001 ⁽²⁸⁾.

(123) Kommissionen konstaterer, at der nu kun ydes støtte til præmien for risici, der ikke kan forsikres på markedet, i forbindelse med udførsel til tredjelande; undtaget herfra er visse OCSE-lande, hvor risikoen kan forsikres på markedet (dvs. de såkaldte »marketable countries«, eller med andre ord Australien, Canada, Island, Japan, New Zealand, Norge, Schweiz og USA). Dette er i overensstemmelse med meddelelsen om forsikring af kortfristede eksportkredit-ter ⁽²⁹⁾.

VII. KONKLUSIONER

(124) Kommissionen beklager, at gennemførelsesbestemmelserne til provinslov 4/97, som blev vedtaget ved bekendtgørelse 4607 af 17. december 2001, blev sat i kraft i Italiens selvstyrende Bolzano-provins uden at være blevet forhåndsanmeldt til Kommissionen; dette er en krænkelse af traktatens artikel 88, stk. 3, og de pågældende foranstaltninger er dermed ulovlige. Konsekvensen er, at gennemførelsen af støtteordning N192 (og indirekte, støtteordning NN69/95) er lovstridig, jf. artikel 16 i forordning 659/99 ⁽³⁰⁾.

(125) Kommissionen besluttede derfor at indlede en formel procedure med henblik på en undersøgelse af den pågældende støtte.

(126) Under proceduren har de italienske myndigheder imidlertid meddelt, at de fleste af de bestemmelser i bekendtgørelse 4607/2001, som Kommissionen i sin undersøgelse har fundet uforenelige med traktaten, for ikke at sige ulovlige, aldrig er blevet bragt i anvendelse eller kun er blevet bragt i anvendelse i meget få tilfælde, og det kun for meget beskedne beløb, dvs. beløb, som ligger langt under de minimis-grænsen, og dette gælder også for små og mellemstore virksomheder.

(127) Italien har fremsendt forskellige oplysninger herom, bl.a. vedrørende antallet og omfanget af den støtte, der er ydet til de mest kontroversielle aspekter af de forskellige særforanstaltninger i ordningen. Det fremgår heraf, at der ikke er ydet investeringsstøtte til store virksomheder på grundlag af denne ordning. Støtte af denne art har været forbeholdt små og mellemstore virksomheder, som fastsat i den beslutning, hvori Kommissionen godkendte støtteordning N 192/97 og NN 69/95.

(128) De italienske myndigheder har samarbejdet aktivt, idet de har suspenderet visse bestemmelser, der vil blive afskaffet snarest muligt (i første række støtte til konsulentbistand til store virksomheder) og foreslået at ændre gennemførelsesbestemmelserne til den støtte, der er genstand for denne procedure.

⁽²⁵⁾ EFT C 37 af 3.2.2001, s. 3.

⁽²⁶⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 70/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder, EFT L 10 af 13.1.2001, s. 33.

⁽²⁷⁾ Jf. fodnote 14.

⁽²⁸⁾ Jf. fodnote 26.

⁽²⁹⁾ Meddelelse fra Kommissionen til medlemsstaterne om ændring af meddelelse i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 1, med henblik på anvendelse af traktatens artikel 92 og 93 på kortfristet eksportkreditforsikring, EFT C 217 af 2.8.2001, s. 2.

⁽³⁰⁾ Jf. fodnote 5.

- (129) Kommissionen mærker sig de garantier og de forsikringer, som Italien har givet vedrørende overholdelsen af vilkårene og de minimis-grænsen, om hvis udbredte brug Kommissionen havde givet udtryk for tvivl ved procedurans gangsaættelse.
- (130) Da der ikke er ydet støtte til udelukkede sektorer eller til eksportaktiviteter, og da der ikke forudsættes nogen form for præference for indenlandske varer i forhold til importerede, kan støtten henføres under de minimis-bestemmelserne, jf. forordning 69/2001, forudsat at grænsen på 100 000 EUR pr. virksomhed pr. treårsperiode ikke overskrides. Denne støtte omfattes således ikke af traktatens artikel 87, stk. 1.
- (131) Kommissionen konstaterer endvidere, at en beslutning vedrørende en støtteordning ikke på forhånd udelukker muligheden for, at enkeltforanstaltninger ikke betragtes som statsstøtte (for eksempel hvis foranstaltningen opfylder de minimis-kravene, jf. den foregående betragtning) eller at de i kraft af deres art helt eller delvis er forenelige med bestemmelserne for det fælles marked (f.eks. hvis de kan henføres under en undtagelsesordning).
- (132) I det foreliggende tilfælde er det tænkeligt — på baggrund af ovenstående nr. 124-131 og overvejelserne i afsnit VI.3 om, hvorvidt de foranstaltninger, gennemførelsen af bekendtgørelse 4607/2001 resulterer i, er forenelige med bestemmelserne — at beløbet ikke, eller kun i meget begrænset omfang, bør kræves tilbagebetalt; Kommissionens faste praksis er dog, at støtte, som i medfør af traktatens artikel 88 er erklæret uforenelig med traktaten eller ulovlig, altid kræves tilbagebetalt. Denne praksis er slået fast i artikel 14 i forordning nr. 659/99 ⁽³¹⁾.
- (133) Kommissionen pålægger Italien at vedtage alle fornødne bestemmelser for at få uforenelig støtte tilbagebetalt af støttemodtagerne, medmindre der er tale om enkelttilfælde, der opfylder betingelserne for at kunne erklæres forenelige med de gældende bestemmelser. Kommissionen anmoder derfor de italienske myndigheder om at sørge for, at støttemodtagerne tilbagebetaler støtten med renter inden for en frist på 2 måneder regnet fra datoen for denne beslutning.
- (134) Det følger af artikel 14, stk. 2 i forordning 659/99, at støtte, der skal tilbagebetales, omfatter rente, som beregnes på grundlag af bestemmelserne i kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 ⁽³²⁾. Renten beregnes fra det tidspunkt, hvor modtageren har fået adgang til den ulovlige støtte, til det tidspunkt, hvor denne tilbagebetales.
- (135) Kommissionen anmoder Italien om at returnere vedlagte formular vedrørende afviklingen af tilbagebetalingsproceduren, opstille en liste over, hvem der har modtaget støtte, der skal tilbagebetales, og give en klar redegørelse for, hvilke konkrete foranstaltninger der vedtages med henblik på en øjeblikkelig og effektiv tilbagebetaling. Der skal endvidere senest to måneder efter modtagelsen af dette brev indsendes en komplet liste over samtlige de i denne beslutning omhandlede støtteforanstaltninger med angivelse af, for hver foranstaltning, hvor stort et beløb der er udbetalt, hvor stort et beløb der kan godkendes i kraft af en af de ovenstående undtagelser, og hvor stort et beløb der skal tilbagebetales.
- (136) Kommissionen opfordrer Italien til inden for en frist på to måneder efter datoen for denne beslutning at forelægge dokumentation for, at tilbagebetalingsproceduren er blevet iværksat over for virksomheder, der har modtaget støtte, som er ulovlig eller uforenelig med bestemmelserne (f.eks. i form af cirkulærer, udstedte tilbagebetalingskrav osv.) .
- (137) De nye gennemførelsesbestemmelser, der er indsendt ved brev A/34747 af 25. juni 2004 og ændret og suppleret ved brev 34426 af 2. juni 2005, opfylder kravene for at kunne betragtes som forenelige med bestemmelserne for det fælles marked, jf. redegørelsen for de enkelte tilfælde i afsnit VI.4 (nr. 112-123)

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Gennemførelsesbestemmelserne for provinslov 4/97, der blev vedtaget ved bekendtgørelse 4607 af 17. december 2001, er ulovlige, fordi de ikke er blevet forhåndsanmeldt til Kommissionen som krævet i traktatens artikel 88, stk. 3. Konsekvensen er, at gennemførelsen af støtteordning N192/1997, og indirekte NN69/1995, er lovstridig.

Artikel 2

Følgende støtteforanstaltninger i bekendtgørelse 4607/2001 er uforenelige med fællesmarkedet:

- a) enhver form for investeringsstøtte til store virksomheder
- b) støtte til små og mellemstore virksomheder, der ydes med henblik på genanskaffelsesinvestering, og enhver investeringsstøtte for så vidt angår den del, der overskrider bruttointensitetsgrænsen på 15 % for små virksomheders vedkommende, og 7,5 % for mellemstore virksomheders vedkommende
- c) investeringsstøtte til mikrovirksomheder med undtagelse af den støtte, der omhandles i artikel 3, for så vidt angår den del af støtten, der overskrider bruttointensitetsgrænsen på 15 %

⁽³¹⁾ Jf. fodnote 5.

⁽³²⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (i dag 88), EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.

- d) efter ikrafttrædelsen af Fællesskabets nye rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse ⁽³³⁾ og efter medlemsstatens accept ⁽³⁴⁾ af forslaget om passende foranstaltninger med henblik på overholdelse af tidligere godkendte ordninger, jf. punkt 77 i ovennævnte rammebestemmelser, dvs. efter den 1. januar 2002:
- i. støtte til investering i miljøbeskyttelse med henblik på overholdelse af Fællesskabets netop ikrafttrådte bindende standarder for så vidt angår den del, der overskrider bruttointensitetsgrænsen på 15 %, hvor der er tale om små og mellemstore virksomheder, og i alle tilfælde, hvor der er tale om store virksomheder
 - ii. støtte til investering i miljøbeskyttelse med det formål at overholde strengere krav end kravene i Fællesskabets obligatoriske standarder — og herunder også krav på felter, hvor der ikke er opstillet sådanne standarder — for så vidt angår den del, der overskrider bruttointensitetsgrænsen på 30 %, for store virksomheders vedkommende (40 % for små og mellemstore virksomheders vedkommende)
 - iii. enhver form for støtte til konsulentbistand på miljøområdet med henblik på store virksomheder.
- e) internationaliseringsstøtte, bortset fra støtte til små og mellemstore virksomheders første deltagelse i en messe eller udstilling, og støtte, der opfylder kriterierne i Kommissionens meddelelse om forsikring af kortfristede eksportkreditter ⁽³⁵⁾
- f) såkaldt »beskæftigelsesstøtte« (i realiteten støtte til konsulentbistand og udgifter i forbindelse med registrering af varemærker) til store virksomheder
- g) enhver form for støtte til konsulentbistand til store virksomheder
- h) støtte med en intensitet på 80 %, der ydes til fælles projekter som led i Fællesskabets programmer, og som også kommer virksomheder til gavn.

Artikel 3

De foranstaltninger, der er fastsat i de nye gennemførelsesbestemmelser til støtteordning N192/97, der blev fremsendt ved brev 34747 af 25. juni 2004 og senere ændret og suppleret ved brev A/34426 af 2. juni 2005, og som tager sigte på mikrovirksomheder med højst to ansatte, der varetager visse

former for håndværksarbejde inden for traditionelle typiske fag, der er på vej til at forsvinde, eller visse lokalsamfundsaktiviteter inden for handelsfaget, og som er anført på en udtømmende liste i gennemførelsesbestemmelserne, er ikke støtte i den forstand, der er defineret i traktatens artikel 87, stk. 1.

Artikel 4

De andre end de i artikel 3 omhandlede foranstaltninger, som er fastsat i de nye gennemførelsesbestemmelser til støtteordning N192/97, der blev fremsendt ved brev A/34747 af 25. juni 2004 og senere ændret og suppleret ved brev 34426 af 2. juni 2005, er forenelige med fællesmarkedet.

Artikel 5

1. Italien træffer alle fornødne foranstaltninger for at sikre, at den i artikel 2 omhandlede traktatstridige og ulovlige støtte tilbagebetales i de tilfælde, hvor den er udbetalt til støttemodtagerne.

2. Italien standser enhver udbetaling af den traktatstridige støtte fra tidspunktet for denne beslutning.

3. Tilbagebetalingen sker øjeblikkeligt og ifølge procedurerne i landets lovgivning, forudsat at disse tillader en øjeblikkelig og reel gennemførelse af denne beslutning.

4. Den støtte, der skal tilbagebetales, omfatter renter beregnet fra det tidspunkt, hvor støtten er stillet til rådighed for modtageren, til det tidspunkt, hvor den tilbagebetales.

5. Renten beregnes ifølge bestemmelserne i kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93.

6. Italien pålægger alle modtagere af den i artikel 2 omhandlede ulovlige støtte at tilbagebetale den med renter beregnet som fastsat ovenfor inden for en frist på to måneder regnet fra denne beslutnings meddelestedidspunkt.

Artikel 6

Senest to måneder efter meddelelse af denne beslutning underretter Italien Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er planlagt eller truffet for efterkomme beslutningen, idet landet returnerer det spørgeskema, der er bilag til denne beslutning, i udfyldt stand.

⁽³³⁾ EF-rammebestemmelser for statsstøtte til miljøbeskyttelse, EFT C 37 af 3.2.2001, s. 3.

⁽³⁴⁾ Ved brev nr. 4592 af 5.4.2001, indgået den 6.4.2001 (A/32899).

⁽³⁵⁾ EFT af 17.9.1997, s. 4, ændret ved meddelelse 2001/C 217/02, EFT C 217 af 2.8.2001, s. 2.

Inden for samme frist fremsender Italien en udtømmende liste over samtlige de støtteforanstaltninger, denne beslutning omhandler, idet det for de enkelte foranstaltninger oplyses, hvor stort et beløb der er udbetalt, hvor stort et beløb der kan godkendes i medfør af en af de nævnte undtagelser, og hvor stort et beløb der skal tilbagebetales. Inden for samme frist fremsender Italien dokumentation for, at tilbagebetalingsproceduren er blevet iværksat over for virksomheder, der har modtaget ulovlig og traktatstridig støtte.

Artikel 7

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. september 2005.

På Kommissionens vegne

Neelie KROES

Medlem af Kommissionen

BILAG

Oplysninger om gennemførelse af Kommissionens beslutning C(2005)2723**1. Antal støttemodtagere og tilbagebetalingsbeløb i alt**

1.1 Udførlig redegørelse for beregningen af de støttebeløb, der skal tilbagebetales af støttemodtagerne

- kapital
- renter.

1.2. Hvor stort et samlet beløb skal der tilbagebetales i forbindelse med den støtte, der er ulovligt udbetalt på grundlag af den ovenfor omhandlede ordning (beregnet i bruttosubventionsækvivalent, fremskrevet til ...)?

1.3. Hvor mange virksomheder skal tilbagebetale ulovlig støtte, der er udbetalt på grundlag af den ovenfor omhandlede ordning?

2. Planlagte og iværksatte foranstaltninger til tilbagebetaling af støtten

2.1. Udførlig redegørelse for, hvilke foranstaltninger der er planlagt, og hvilke foranstaltninger der allerede er gennemført med henblik på en øjeblikkelig og reel tilbagebetaling af støtten. Retsgrundlaget for foranstaltningerne angives nærmere.

2.2. Hvornår er beløbet tilbagebetalt fuldt ud?

3. Oplysninger om de enkelte støttemodtagere

3.1. Udfyld nedenstående skema med oplysninger om de virksomheder, som skal tilbagebetale ulovlig støtte, der er udbetalt på grundlag af den ovenfor omhandlede ordning:

Støttemodtager	Ulovligt udbetalt støttebeløb (*) Valuta:.....	Tilbagebetalt beløb (**) Valuta:.....

(*) dvs. det beløb, der er udbetalt til støttemodtageren (i bruttosubventionsækvivalent)

(**) tilbagebetalt bruttobeløb (rente iberegnet)